№ 262. Wtorek 16. Listopada 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Dar na ubogich.)

Lwów, 15. listopada. Komisya instytutu ubogich w *Przemyślu* ogłasza następujące podziękowanie: Naprzewielebniejszy Jmć. ksiądz infułat i proboszcz rzym. kat. kościoła katedralnego w Przemyślu, kawaler ces. austr. orderu Leopolda ks. Józef Hoppe, otrzymał od niewymienionego dobroczyńcy na wspomaganie urodzonych w Przemyślu i wypuszczanych z tutejszego szpitalu miejskiego rekonwalescentów sumę tysiąc złotych reńskich, ofiarowaną z tem przeznaczeniem funduszowi ubogich, ażeby ten kapitał korzystnie ulokowano i tylko przypadające procenta obracano na cele dobroczynne.

Za to dobrodziejstwo składa się niniejszem szczodrobliwemu dawcy najczulsze podziękowanie.

Z komisyi instytutu ubogich.

Przemyśl, 16. października 1858.

(Wojskowe zakłady szkolne. — Ułaskawienia. — Wiadomości bieżące.)

Wiédeń, 13. listopada. Z początkiem obecnego szkolnego roku przeniesiono: wojskowy niższy zakład wychowawczy w Pancsowy do Weiskirchen w Banacie; akademię artyleryi z Ołomuńca do Weiskirchen w Morawii; instytut kadetów z Krakowa do Fiumy i kompanię szkoły artyleryi z Wiédnia do Krakowa. Wojskowy wyższy zakład wychowawczy we Lwowie został zniesiony. W wyższej i niższej Austryi istnieją zatem teraz tylko: wojskowy niższy zakład wychowawczy w Hall w pobliżu Kremsmünstru, wyższy zakład wychowawczy w St. Pölten, szkolne kompanie piechoty: w Haimburgu, Fiszawie i w Bruku nad Leitą, szkoła kompanii pionierów w Tulnie, szkoła kompanii inżynieryi w Krems, szkoła szwadronu konnicy w Enns, zakład kadetów w Haimburgu i wojskowa akademia w Neusztadzie.

— Jego cesarzewiczowska Mość Arcyksiążę jenerał-gubernator Ferdynand Maxymilian pozwolił politycznym emigrantom: Marco Rizzoni, Francesco Gonfalonieri, Paolo Bacchetta, Domenico Thiolier i Luigi Viola bezkarnie powrócić do ojczyzny i przypuścił na nowo do stanu austryackiego obywatelstwa.

— Najwyższą uchwałą z dnia 28. lipca b. r. darowana została gminie Motta w Weneckim, połowa długu w kwocie 32.425 L. zaległego za budowę gościńców. Gmina, chcąc okazać swą wdzięczność, rozdawała w dniu imienin Jego c. k. Apost. Mości liczne jałmużny między miejscowych ubogich.

(Traktat wołosko-multański.)

Gazeta wiédeńska zawiera następujący traktat państwa z dnia 19. sierpnia 1858 względem księstw Wołoszczyzny i Multan, zawarty między Austryą, Francyą, Anglią, Prusami, Rosyą, Sardynią i Turcyą:

W imię Boga Wszechmogącego!

Najjaśniejsi Cesarz Austryi, Cesarz Francuzów, Królowa połączonych królestw Wielkiej Brytanii i Irlandyi, Król pruski, Cesarz rosyjski, Król sardyński i Cesarz ottomański mianowali stosownie do postanowień traktatu z dnia 30. marca 1856 zawartego w Paryżu w zamiarze potwierdzenia konwencyą finalnej zgody ich względem stanowczej już organizacyi księstw Multan i Wołoszczyzny — pełnomocnikami swymi do ułożenia i podpisania konwencyi wspomnionej; a to.:

Najjaśniejszy Cesarz Austryi swego rzeczywistego tajnego radcę i nadzwyczajnego posła na Dworze J. M. Cesarza Francuzów, p. Józefa Alexandra barona Hübner'a;

Najjaśniejszy Cesarz Francuzów swego ministra i sekretarza państwa w departamencie spraw zewnętrznych, p. Alexandra hrabię Colonna Walewskiego;

Najjaśniejsza Królowa połączonych królestw Wielkiej Brytanii i Irlandyi swego nadzwyczajnego i pełnomocnego posła na Dworze J. M. Cesarza Francuzów, Ryszarda Karola hrabię Cowley'a;

Najjaśniejszy Król pruski swego radzcę tajnego posła nadzwyczajnego i pełnomocnego ministra na Dworze J. M. Cesarza Francuzów, p. Maxymiliana Karola Franciszka hrabię Hatzfeldt-Wildenburg-Schoenstein'a;

Najjaśniejszy Cesarz rosyjski swego jenerał-adjutantanta, jenerała piechoty, nadzwyczajnego i pełnomocnego posła na Dworze J. M. Cesarza Francuzów, hrabię Pawła Kisselewa;

Najjaśniejszy Król sardyński swego nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra na Dworze J. M. Cesarza Francuzów, Salwatora margrabię de Villamarina;

Najjaśniejszy Cesarz ottomański swego ministra spraw zewnętrznych, Mohameta Fuad Baszę, muszyra i wezyra państwa,

którzy mając porządne i w należytej formie wystawione pełnomocnictwa, zebrali się w Paryżu na konferencyę, i postanowili:

Art. 1. Księstwa Multany i Wołoszczyzna ukonstytuowane odtąd pod nazwą: „Zjednoczonych księstw Multan i Wołoszczyzny", pozostaną pod władztwem J. M. Sułtana.

Art. 2. Na mocy kapitulacyi danych przez Sułtanów Bajazeta I. Mohameta II., Selima I. i Solimana II., któremi uregulowano stosunki księstw do Porty wysokiej, samorządy ich zapewniono, i kilkoma hatyszeryfami, a mianowicie z roku 1834 potwierdzono, a któreto księstwa niemniej i na mocy artykułów 22 i 23 traktatu z dnia 30. marca 1856 zawartego w Paryżu pozostaną pod wspólną gwarancyą wszystkich umawiających się stron w używaniu tych prerogatyw i swobód, jakie im potąd przysłużały.

Według tego więc rządzić się będą księstwa swobodnie i bez wszelkiego mięszania się Porty wysokiej w granicach wytkniętych w ugodzie mocarstw gwarantujących z Portą wysoką.

Art. 3. Władza publiczna w każdem z tych księstw powierzona będzie hospodarowi i zgromadzeniu złożonemu z wyborców, którzy w wypadkach przewidzianych w konwencyi niniejszej działać mają razem z komisyą centralną wspólną dla księstw obydwóch.

Art. 4. Władzę wykonawczą porucza się hospodarowi.

Art. 5. Władzę prawodawczą wykonywać ma wspólnie hospodar, zgromadzenie i komisya centralna.

Art. 6. Szczególne ustawy ważniejsze dla każdego księstwa zosobna przysposabiane być mają przez hospodara, a przez zgromadzenie wotowane.

Ustawy obchodzące wspólnie księstwa obydwa przysposabiane być mają przez komisyę centralną, a wotowane przez zgromadzenie, dokąd się za pośrednictwem hospodara dostaną.

Art. 7. Władza sądowa, wykonywana w imieniu hospodara, poruczona będzie urzędnikom przezeń mianowanym, lecz nikt nie może wyjęty być z pod jurysdykcyi właściwego sędzi swego.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Anglia.

(Pogłoski zmiany w ministeryum. — Wiadomości bieżące. — Traktat japoński.)

Londyn, 10go listopada. Korespondent gazety wiédeńskiej nadmienia, że w Londynie obiega pogłoska o wystąpieniu lorda Derby. Jako przyczynę tego postanowienia podają: po pierwsze, nadwątlony stan zdrowia lorda, który często zapada na podagrę, a po drugie, trudność porozumienia się z kolegami względem koncesyi przy zamierzonych reformach. Pogłoska ta obiega już od kilku dni, wahałem się jednak, mówi korespondent, o niej nadmienić, gdyż wydawało mi się niepodobna do prawdy, by lord Derby niczem nie znaglony mógł nagle ustępować. Rozumie się, że byłoby trudnem dla lorda uzupełnić gabinet, jeśliby Mr. D'Israeli musiał odejść z powodu kwestyi reformy. Lecz jeśliby lord Derby rzeczywiście wystąpić miał z gabinetu, tedy można spodziewać się, że lord John Russell, a może nawet z lordem Palmerstonem obejmą ster rządu.

— Dziennik *Times* ubolewa mocno, że stary pałac Króla Jana, stojący od 800 lat w Stepney, na wschodniem przedmieściu Londynu, ma zostać zburzony, ażeby zrobić miejsce nowym budynkom. Ten pałac, mówi dziennik *Times*, nie tylko że jest zabytkiem stylu dawnej budowy, ale oraz pamiątką, że przed 700 laty odbywały się tam posiedzenia parlamentu.

— Jako główne warunki traktatu zawartego między Anglią a Japonią podają: Angielski minister odjeżdża do Yeddo a japoński do Londynu. Obydwa państwa mianują według swej woli konzulów we wszystkich, handlowemu obrotowi otwartych portach. Hakodadi,

Kanagawa i Nangasaki zostaną otwarte w lipcu 1859 roku, Nugata w styczniu 1860, a Hiogo w styczniu 1863 roku. W pomienionych portach mogą Anglicy mieszkać. Wolno im dzierzawić grunta i domy, jednak niewolno im budować warowni. Od stycznia 1863 r. zostanie otwarty Anglikom także i port Osaka. Monety i religia są wolne; a nawet kościoły wolno budować. Wszystkie towary z wyjątkiem amunicyi, wolno przywozić i wywozić. Przywozowe cło ustanowione jest na 5 albo 35 procent ad valorem. Procent 35 odnosi się do upajających napojów.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — List Cesarza Napoleona. — Konferencye czarnogórskie. — Spór z Brazylią graniczny. — Naprawa telegrafu podmorskiego z Kaletu do Duwru. — Stosunki z Chinami. — Rybołowstwo w Nowej Foundlandyi. — Okolnik ministra względem teatrów.)

Paryż, 10. listopada. Papieski nuncyusz, monsignor Sacconi miał wczoraj dłuższą konferencyę z ministrem spraw zewnętrznych hrabią Walewskim.

— Upłynionego poniedziałku przyjechali do Compiegne cesarscy goście drugiego oddziału. Między tymi znajduje się księżna Matylda. Wczoraj było wielkie polowanie. Mniejsze polowanie i przejazdki odbywają się codziennie. Lord Palmerston i lord Cowley wrócili ostatniej niedzieli z Compiegne. Lord Palmerston odprowadzał angielskiego posła do jego zamku w Chantilly; na cześć jego wyprawiono wielkie polowanie w lesie Appremont.

— Lord Cowley pozostaje w Chantilly, aż do zupełnej restauracyi pałacu angielskiego poselstwa w Paryżu Na restauracyę tego pałazu wyznaczono 500.000 franków.

— Pan Hübner wraca do Paryża dnia 18. b. m. a p. Paisa spodziewany tu jest na przyszłą niedzielę.

— Dotąd jeszcze niewyznaczono wynagrodzenia, jakie zapłacić ma Portugalia za straty, które poniósł „Charles Georges".

— Załatwiono teraz znów jedną kwestyę polityczną, a sprawozdawcom ubyło i coraz wiecej ubywa wątku do korespondencyi bez wielkiego podobno żalu publiczności, która pragnie pokoju. I tak Cesarz zrzekłszy się w liście do księcia Napoleona zasady wolnego przewozu murzynów, utwierdził tem przymierze angielskie na nowo, a zaraz po ogłoszeniu tego listu otrzymano z Konstantynopola telegraficzną wiadomość o uregulowaniu czernogórskiej kwestyi pogranicznej. Porta uznaje *status quo* z roku 1856 i zrzeka się pretensyi swych do Grahowa; konferencya stambulska ogranicza się zresztą na tem, że istotę czynu zabezpieczono, a kwestyę prawniczą co do zwierzchnictwa Porty odłożono na później.

I to przemawia za utrzymaniem pokoju, że projekt zredukowania armii o 100.000 żołnierza potąd jeszcze nie upadł i przeciwnie pracują nad tem gorliwie w ministeryum wojny, a ministerstwu finansów przedłożono plan przeinaczenia $4^1/_2\%$ renty na 3 procentową

— Spór graniczny między Francyą i Brazylią rozstrzygnięto na korzyść państwa europejskiego. Kwestya ta dała także powód do rozpraw w gronie towarzystwa geograficznego, a to między jednym z członków francuskich i dwoma obcymi uczonymi. Pokojem w Utrechcie oznaczono północną granicę Brazylii i Guyany francuskiej, lecz Brazylia wniosła zarzuty przeciw temu oznaczeniu z powodu dwuznaczności przytoczonych nazw miejscowych.

— Oprócz nowego nakładu *Monitora* z czasów rewolucyjnych wydany teraz być ma tani przedruk jego z ilustracyami najciekawszych z owego czasu opisów.

— Według doniesień z Kaletu przywrócono już na nowo komunikacye telegraficzne między tem miastem i Duwrem. Towarzystwo telegraficzne wyprawiło kapitana Monzor'a z paropływu duwerskiego z poleceniem odszukania tego miejsca, gdzie się drut zerwał. Odszukał on obydwa końce jego, a że zresztą drut niezostał bynajmniej uszkodzony, przeto naprawa jego poszła z łatwością.

— Co do stosunków z Chinami utrzymują, że gdyby postanowienia w Tiensinie zawartego traktatu, a osobliwie ukaranie mordercy misyonarza Chapdelaine, niezostały ściśle wykonane, otrzyma admirał de Genouilly rozkaz przedsięwziąć na przyszłą wiosnę nową wyprawę aż do Pekinu.

— Lord Malmesbury miał temi dniami z marszałkiem Pelissier dłuższą konferencyę odnoszącą się do rybołowstwa w pewnych strefach nowej Foundlandyi do którego Francya rości sobie prawo. P. Laronciere Le Noury udał się także w tej sprawie do Anglii. Spodziewają się zawrzeć układy korzystniejsze, niż dawniejsza ugoda.

— Ponawiające się niespokojne zajścia w kilku prowincyonalnych teatrach, spowodowały ministra państwa Foulda wydać pod dniem 2. listopada do prefektów następujący okolnik:

„Panie prefekcie! Rozpoczęcie teatralnego roku w departamentach razi co roku przy sposobności wystąpienia artystów, gorszącemi scenami i największym nieporządkiem. Przejęty życzeniem zapobiedz takim niestosownościom, które i tak zanadto długo już trwały, nie byłbym przeciwnym zakazać dotychczasowe urządzenia co do występowania; nim jednak użyję środka jakiego w tym względzie, upraszam Pana, zawiadomić mię, czy innym sposobem nie możnaby przyjść do tego, co zamierzam dla wspólnego dobra publiczności, artystów i dyrektorów. Przyjmiej Pan wyrazy etc. etc."

Belgia.

(Mowa od tronu.)

Bruxela, 9. listopada. Mowa od tronu, którą Król osobiście zagaił posiedzenia sejmu, jest dosłownie następującej treści:

„Moi panowie! Mienię się szczęśliwym znajdując sie znowu w gronie reprezentacyi narodowej i to śród stosunków, które w podwójnym względzie wielce są pomyślne dla naszego kraju, mianowicie i co do wewnętrznego położenia i co do styczności jego z obcemi państwami. Te stosunki, ugruntowane na uczuciu wzajemnej ufności, rozwijają się i ustalają coraz więcej, Rząd Mój przedłoży Wam kilka traktatów. Jeden z nich ma na celu ochraniać utwory literackie na granicy obydwu krajów kontrahujących od wszelkiego ograniczenia. Prócz tego będziemy starali się także zabezpieczyć prawa autorów i artystów nową ustawą w skuteczniejszy i pewniejszy sposób. Rząd nasz, przejęty obowiązkami, jakie wkłada na niego moralne i umysłowe wykształcenie kraju, poświęca całą troskliwość swoją podniesieniu nauk publicznych. Nauczyciele elementarni doznali na ostatniej sesyi jawnego dowodu Waszej troskliwości, a młodzież szkół naszych, wspólnie z mentorami swymi, wyraziła Mi przy niedawnej uroczystości uczucia, które nigdy niewyjdą Mi z pamięci. Ponieważ umieszczenie szkół elementarnych w wielu gminach okazało się niedogodnem, zażądany będzie od Was nowy kredyt, ażeby władza szkolna mogła zaradzić tej powszechnie uznanej niedogodności. Kwestye względem wykonywania dobroczynności publicznej będą rozwiązane w odpowiedni sposób po dokładnem zbadaniu stanu klas ubozszych i skuteczności środków, użytych dla ulżenia jego. Rząd mój uznał za rzecz stosowną, nieodkładać przedłożenia projektu, mającego wyrównać rozmaite sądy, jakie wywołał skład 84go artykułu ustawy gminnej. Pomimo przesilenia handlowego, jakie dotknęło mocno wiele okolic, rozwijały się przecież materyalne stosunki naszego kraju z widoczną pomyślnością. Nasza narodowa kolej żelazna, która od 25 lat przyczynia się głównie do tego wzrostu, rozszerzyła się i uzupełniła, że tak powiem, linia luxemburska, która na ziemi naszej stanowi dziś jeden z najważniejszych gościńców obrotowych i łącząc ważną prowincyę z krajem otwiera jej nowe źródła pomyślności. Mieszkańcy naszego państwa czują to dobrze, i ja też z przyjemnością podzielam ich uczucia. Ten wzrost pomyślności powszechnej wywiera zbawienny wpływ na skarb publiczny. Stałe dochody przyniosły w porównaniu z wydatkami przewyżkę, której użyto na zmniejszenie bieżącego długu. Podatek od patentów żeglarskich wywoływał od niejakiegoś czasu słuszne zażalenia. Przedłożony Wam będzie projekt ustawy względem zmniejszenia tego podatku. Również przedłoży się Wam projekt względem lepszego rozłożenia podatku gruntowego. Rząd mój ma zwrócić uwagę Waszą na środki ku podniesieniu handlu i przemysłu, a to ułatwieniem pożyczek na towary, a oraz poparciem publicznej sprzedaży żywności i najpotrzebniejszych surowych płodów, czem głównie zajmuje się handel morski. Stosowne środki ku powiększeniu oszczędności między klasami robotników wymagają troskliwości publicznych władz państwa. Przedłożone Wam będą stosowne w tej mierze projekta. Zaraz na początku sesyi będziecie musieli także rozpoznawać ustawę względem osobistego aresztu i reformy kodexu karnego, której ukończeniem szczycić się będzie teraźniejsza izba. Oddana Wam będzie również pod obradę ustawa względem organizacyi sądowej. Gwardya municypalna i armia okazują się zawsze godnemi naszej wspólnej troskliwości i ożywione są rownem uczuciem patryotyzmu. Rząd mój zajmuje się ulepszeniem ustaw względem milicyi. Ostatnia dziesięcioletnia konskrypcya wykazała pomnożenie ludności, i dlatego też musi ustąpić pomnożenie członków reprezentacyi narodowej. To jest moi panowie, ogół prac, jakiemi macie się zajmować w ciągu teraźniejszej sesyi. Mam nadzieję, że Wasza miłość ojczyzny nieulęknie się tej mozolnej pracy, i spodziewam się po reprezentacyi narodowej wiernej i czynnej pomocy, któraby dozwoliła memu rządowi, nadać sprawom publicznym tok regularny i pomyślny dla kraju."

Holandya.

(Emancypacya niewolników. — Subskrybcya na kanał suecki.)

Z **Hagi** 7. listopada. Druga izba jeneralnych państw zgromadzi się znowu na dniu 9. b. m; publiczne jednak dyskusye rozpoczną się dopiero na dniu 15. listopada. Tymczasem przedłożono sekcyom izb między innemi projekt ustawy względem emancypacyi niewolników na wyspie Surynam i Curaçao z przyległościami. Taka ustawa jest niezbędnie potrzebną. Niewolnik surynamski żyje pełen urojenia w nadziei przyrzeczonego sobie już od dawna uwolnienia, ztąd jest niecierpliwym i krnąbrnym. Zdaniem rządu taka ustawa byłaby najlepsza, która pogodzi dawniejsze postanowienia z potrzebami, jakie są teraz. Nowy projekt nie podziela zdania, by tworzyć z uwolnionych niewolników osobne gminy. Utrzymują, że niewolnik nie jest zdolen obywatelskiej samodzielności i sądzą, że emancypowany niewolnik wznieść się może do godności wolnego obywatela tylko pod wodzą Europejczyków, i dlatego osobnego potrzebuje nadzoru ze strony rządu. Właścicielom plantacyi pozostawia się do woli sprzedać rządowi swe gruntowe posiadłości, jeżeli po emancypacyi niewolników upatrywać w tem będą swe dobro. Rząd zamierza wydzierżawiać plantacye nabyte tym sposobem i liczy ztąd na znaczne korzyści. Zresztą projekt ustawy zamierza, ażeby emancypowani niewolnicy pozostawali jako wolni robotnicy na tych plantacyach gdzie się rodzili, albo, jeżeliby chcieli zmienić swe dotychczasowe miejsce mieszkania, ażeby szukali zatrudnienia w plantacyach rządowych. Prawem ustanowiona cena wykupna niewolników składana będzie w dwóch trzecich w gotówce a reszta w akcyach do banku w Paramarybo. Te akcye mogą być używane w handlu na giełdzie, a bank ma być użyty na pieniężne wsparcia plantatorów.

Tym sposobem spodziewają się nietylko zachować koloniom dotychczasowe kapitały prywatnego przedsiębiorstwa, ale oraz przysporzyć nowych. Emancypowany niewolnik nie ma być obowiązany zwracać sumy wykupna robocizną. Kapitał jaki obliczono za potrzebny do wykonania tej ustawy, wynosi blisko 13,500.000 reńskich, zatem o 3 miliony mniej, jak wymagały dawniejsze projekta ustawy.

— Wczoraj wystawiono tu publicznie listy do subskrybowania się na przedsiębiorstwo przekopania Suezu, a liczba subskrybentów przewyższyła wszelkie oczekiwania.

Szwajcarya.

(Sprawa doliny Dappen.)

Wychodzący w Bernie *Bund* pisze: Powątpiewają tutaj o prawdziwości doniesienia w dzienniku *Independance belge*, że adjutant Cesarza udał się niedawno na dolinę Dappen, gdyż francuskie władze wojskowe znają dostatecznie miejscowość tamtejszą. Co do wspomnionej w tem samem doniesieniu komisyi federacyjnej, która się tam miała udać, wiadomość ta polega na tem, że komisya wielkiej rady Waadt zwiedziła istotnie tę dolinę.

Włochy.

(Celne dochody toskańskie.)

Toskania. *Monitore Toscano* ogłasza wykaz dochodów cła państwa z trzeciego kwartału tego roku. Wynoszą 3,450 525 fr. i okazują w porównaniu z tym samym czasem przeszłego roku więcej 348.956 fr., a w porównaniu z dochodem upłynionego kwartału więcej 151.186 fr. W ogóle przyniósł bieżący rok w porównaniu z preszłym rokiem więcej 600.000 fr., a ogółowy dochód po koniec tego roku wyniesie 12,300 000 fr.

Niemce.

(Przemiany w ministeryum. — Fortyfikacye przy reńskiej kolei.)

Berlin, 12. listopada. W dzisiejszych wyborach brała udział większa połowa pierwotnych wyborców. Wybór padł wyłącznie prawie na stronników nowego ministeryum. Dla wyborów była dziś giełda zamknięta.

— *Preuss. Staatsanzeiger* donosi, że Jego królewicz. Mość książę Rejent uwolnił ministra królewskiego domu Massow, na jego życzenie z poruczonej mu funkcyi członka ministeryum państwa.

Karlsruhe, 7go listopada. Dziennik *Nürnberger Correspondent* pisze: Względem fortyfikacyi, których wzniesienie przy moście reńskiej kolei żelaznej w pobliżu Kehlu, nakazywałyby strategiczne względy, nieutrzymały się na związkowem zgromadzeniu, wnioski za wzniesieniem większej warowni. Odpowiednio do wniosku wojskowej komisyi związkowej, miało być uchwalone wzniesienie w pobliżu Kehlu takich fortyfikacyi, które mogłyby zasłaniać dostatecznie miny, przeznaczone na wypadek wojny do zburzenia mostu, a oraz do umieszczenia załogi potrzebnej do obrony min.

Dania.

(Inauguracya instytutu ślepych.)

Kopenhaga, 6. listopada. Wczoraj w południe obchodzono uroczystą inauguracyę nowego instytutu ślepych, w obecności Króla, następcy tronu, księcia duńskiego, kilku ministrów i znacznej liczby zaproszonych znakomitości.

Szwecya.

(Inauguracya wydziału statystycznego. — Poseł do Petersburga.)

Sztokholm, 1. listopada. Według dziennika *National Zeitung* obchodzono przedwczoraj z wielką uroczystością w obec trzech synów Króla inauguracyę nowego pod nazwiskiem „statystyczna komisya“ (Statistika Beredningen) na mocy sejmowej uchwały ustanowionego oddziału statystycznej tabelarnej komisyi. Posiedzenia nowej komisyi odbywać się będą w sejmowym gmachu, w sali której używał podczas sejmu stan mieszczański. W Szwecyi pracują obecnie bardzo wiele nad udoskonaleniem tego przedmiotu.

— Dotychczasowy poseł przy wiedeńskim dworze baron Wedel-Jarslberg został mianowany szwedzko norwegskim posłem w Petersburgu i wczoraj odpłynął parostatkiem do Abo, zkąd uda się na swoją posadę. Tą samą drogą odjechał tam równocześnie także i nowo mianowany wojskowy attaché przy szwedzko-norwegskiem poselstwie w Petersburgu, rotmistrz Oskar M. Björnstjerna, imiennik nowego szwedzkiego ministra wojny.

Rosya

(Transport aresztantów. — Doniesienia z Kaukazu.)

Petersburg, 3go listopada. Cesarski ukaz rozporządza transportować z Petersburga wydalonych aresztantów wszelkiego, nawet i uprzywilejowanego stanu, trzecią klasą żelaznej kolei i pod dobrą strażą, jeźli wydalenie idzie koleją żelazną.

— *Schles. Ztg.* mówi o rezultacie ostatnich expedycyi na Kaukazie jak następuje: Kraj Czeczeńców, który tylko na północy ma szczegółową nazwę Czecznia, na południe aż do głównego grzbietu kaukaskich gór, a na wschód górami Andes oddzielony jest od Lesgii, dzieli się rzeką Argun na dwie połowy, na zachodnią i wschodnią. Zachodnia część dostała się już zupełnie w ręce Rosyan przez dobrowolne poddanie się niejakiej liczby szczepów tamtejszych, podczas gdy wschodnia przez zdobycie znacznej części Czeczni i niektóre pomyślne expedycye z północy jest już tak dalece zmniejszona, że Weden, rezydencya Szamila, znajduje się już tylko niedaleko od oręża Rosyan, a Szamil sam ograniczony jest na wąwozy gór wedyjskich, z których może jeszcze wykonać dalszy odwrót do Lesgii. Tam jeszcze nie postała noga Rosyan, tylko w południowe gminy zanieśli Rosyanie przestrach i spustoszenie. Stateczne ich osiedlenie się tam, do którego potrzebne są gościńce i fortece, może być dopiero rezultatem jednej lub kilku bardzo trudnych expedycyi. Rosyanie nie wstąpili jeszcze wcale na część kraju między dolną Andejską a Awaryjską Krysu, gdzie te dwie rzeki się łączą, a tu są jeszcze większe trudności do pokonania, niż w zdobytych dotychczas częściach kraju. Jednakże skutki dotychczasowych wypraw są nad wszelkie spodziewanie bardzo znaczne.

Turcya.

(Kodex karny.)

Konstantynopol, 30. paźdz. „Kodex karny,“ który rada tanzimatu ułożyła dla Turcyi, został na radzie ministeryalnej przyjęty i Sułtan go potwierdził. Rada tanzimatu zajmuje się obecnie ułożeniem regulaminu w kryminalnych sprawach, w których przedsięwięto niektóre zmiany. Ukończony kodex ułożony jest na podstawie kodexu francuskiego, rozumie się z zmianami, jakich wymagają tureckie obyczaje i urządzenia.

Azya.

(Telegram indyjski.)

Ministeryum spraw zewnętrznych w Londynie ogłasza następującą z Alexandryi pod dniem 4. b. m datowaną, na Maltę nadesłaną depeszę telegraficzną:

„Parostatek „Ima“ zawinął dnia 2. z Kalkuty do Suez. Przywozi wiadomości z Kalkuty z dnia 9. października, Madrasu 15go października, Shanghai 20. września, Hongkongu 28. września i z Singapore z dnia 7. października: Z Indyi nic ważnego, Lord Elgin oczekiwał w Shanghai chińskich komisarzy dla uregulowania celnej taryfy i t. d. Ci komisarze przybyć mieli z Pekinu na początku października. W Kantonie panuje pokój; obrót handlowy rozpoczyna się znowu a Chinowie wracają do miasta.

Holenderska wyprawa do Jambi powiodła się jak najlepiej. Jambi jest po wyspie Borneo, jedną z największych południowo-azyatyckich wysp państw Sumatry. Miasto Jambi jednak, ciągnące się w długości $^3/_4$ angielskich mil, nad rzeką tegoż samego nazwiska, niema więcej jak 3 do 4000 mieszkańców. Dnia 6. września uskuteczniono wylądowanie, i odtąd znajduje się miasto w posiadaniu Holendrów. Straty krajowców były dość znaczne, Holendrzy zaś utracili tylko 4 zabitych i 34 rannych.

Francuskie i hiszpańskie wojska wylądowały w Touranie, w jednym z portów Kochinchiny. Ten port zajęto bez najmniejszych strat. Od dnia 1. września znajduje się zatoka i rzeka Touran flotą stojącą pod rozkazami admirała Genouilly, blokowaną.

P. Loch wracając tym parostatkiem do Anglii, wiezie traktat zawarty z Japonią.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 12. listopada. Dnia 10. b. m. otworzona została kolej piemoncka z Caluso do Ivrey. W Bergamo umarł temi dniami p. Piotr Sozzi, szef istniejącej już od dwóch wieków, znakomitej fabryki jedwabiu.

Londyn, 11. listopada. Na przedwczorajszym bankiecie u Lorda majora w Guildhall wyraził marszałek Pelissier w odpowiedzi na toast wzniesiony na cześć korpusu dyplomatycznego najgorętsze życzenia Francyi względem utrzymania przymierza z Anglią. Lord Derby skreślił obraz położenia Anglii tak wewnątrz jak i na zewnątrz, dowodził, że polepszyło się znacznie od przeszłego roku i wyraził nadzieję, że pokój długo potrwa. Zarazem oświadczył, że ministeryum zajmuje się przygotowaniem środków reformy, która odpowie potrzebom wszystkich klas narodu.

Turyn, 12. listopada. Artykuł dziennika *Unione* z podpisem Bianchi Giovini odegrał znowu niedorzeczne posądzenie, że Austrya nasyła do Genuy szpiegów, ajentów, i podżegaczy; tak np. miano przyaresztować niejakiego Sormani, który miał przy sobie proklamacye i fałszywe, jak mówią w Medyolanie fabrykowane papiery, ale rząd piemoncki poprzestał na odesłaniu go z przymusowym paszportem do domu. Natomiast podaje *Diritto* następujący list owego wzmienionego ajenta: „Sormani, o którym raczył wspomnąć p. Bianchi Giovini, jestem ja. Oświadczam przeto, że podania rozszerzane na mój rachunek, są fałszywe i oszczercze; nieskonfiskowano u mnie ani papierów ani proklamacyi Mazzinistów, tylko kilka listów, z których niemożna nic wnioskować. Oświadczam, że użyję środka, jaki wyda mi się najlepszym, by uzyskać satysfakcyę za wyrządzoną mi obrazę, a podając publiczności rzeczoną fałszywą wiadomość, wzywam autora jej, ażeby to udowodnił.“

Florencya, 9. listopada. Dzisiejszy *Monitore toscano* donosi: Na cześć obecnej tu Wielkiej księżny Maryi Leuchtenberg była dziś świetna uczta u dworu.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen, czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były od 1go do 31go października

r. b. na targach w obwodzie Lwowskim, Przemyskim, Samborskim, Stanisławowskim, Tarnopolskim i Kołomyjskim.

	Obwód											
	Lwów		Przemyśl		Sambor		Stanisławów		Tarnopol		Kołomyja	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	mon. konw.											
Mec pszenicy . . .	2	33	2	49	2	29	2	44	2	49	2	36
„ żyta . . .	1	26	1	28	1	37	1	51	1	31	1	37
„ jęczmienia .	1	8	1	16	1	8	1	20	1	3	1	7
„ owsa . . .	.	51	1	.	.	45	.	48	.	43	.	37
„ hreczki . .	1	22	1	35	1	22	1	34	1	13	1	35
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	1	52	1	36	1	35
„ ziemniaków .	.	34	.	34	.	32	.	39	.	23	.	43
Cetnar siana . . .	.	45	.	56	.	43	1	8	1	13	1	5
„ wełny . . .	.	.	110	.	.	.	37	30	.	.	30	.
„ nasienia konicza	.	.	20	.	.	.	35	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	6	36	7	45	6	.	6	22	7	10	6	6
„ „ miękkiego	4	52	5	51	4	26	4	51	5	53	4	2
Funt mięsa wołowego	.	$3^{2}/_{3}$	.	$5^{1}/_{5}$	.	$4^{1}/_{6}$	.	4	.	$4^{2}/_{5}$	.	$3^{2}/_{3}$
Mas okowity . . .	.	42	.	34	.	48	.	28	.	29	.	32

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. listopada.

Hotel rosyjski: PP. Ks. Basilewski Alex., z Krakowa. — Hr. Piniński Leonard, z Grzymałowa.

Hotel angielski: PP. Bernatowicz Hip., z Sannik. — Arytonowicz Józef, z Skieja. — Trunkul Jan, z Chliszeny.

Hotel Langa: P. Wichodil Franc., c. k. porucz., z Hermanstadu

Hotel Kuhna: P. Skrzyński Miecz., z Szelpak.

Do Wankiego: P. Paluszyński Józef, z Ulicka.

Pod Tygrysa: P. Strzelecki Ignacy, c. k. porucz., z Jasła.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. listopada.

PP. Dobrzański Eug., do Milatyna. — Br. Berstett Otto i Br. Maltzan c. k. porucz., do Żółkwi — Łoś Karol, do Kołomyi. — Smalawski Felix, do Uherzec — Sozański Celestyn, do Kornałowic.— Konarski Felix, do Bereżnicy.— Zindler Alex., c. k. rotm., do Rozdołu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 13. i 14. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	326 86	— 1.1°	92.2	zachodni.	mier.	pochmurno
2. god. po poł.	325.84	+ 1.0°	78.5	„	„	„
10. god. wiecz.	324.95	— 1.4°	85.2	„	„	„
7. god. zrana	323.46	— 2 8°	83 7	zachodni	si.	pochmurno
2. god. po poł.	322 35	+ 0 8°	80.9	„	„	„
10 god. wiecz.	321.74	— 0 6°	86 2	„	„	„

TEATR.

Jutro na scenie polskiej: **„Zbójcy,"** trajedya w 5 aktach Fryderyka Schillera.

Kurs lwowski.

Dnia 15 listopada

		gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . .	mon. konw.	4	32	4	36
Dukat cesarski	„ „	4	35	4	38
Pólimperyał zł. rosyjski . .	„ „	7	55	8	—
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	31	1	32
Talar pruski	„ „	1	27	1	29
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	7	1	9
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	50	79	25
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	80	40	81	15
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	81	40	82	29

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 15 listopada

	złr.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . waluty austr.	79	—
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ za 100	—	—
„ żądał „ „ za 100	79	30
Wartość kupona od 100 złr.	1	$29^{1}/_{3}$

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 13. listopada.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł. . . .	—	—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	86.10	86.15
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	94.–	95.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	86.—	86. 5
dtto. „ $4^{1}/_{2}$% za 100 zł.	77.—	77.15
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	320.—	322.—
„ 1839 „ 100 „	137.—	137.50
„ 1854 „ 100 „	115.—	115.15
Renty Como po 42 lir. austr.	17.—	17.25

B. Krajów koronnych	pien.	towar.
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	96.—	96.50
Węgier	84.—	85.—
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	$83.^{3}/_{4}$	84.—
Galicyi	84.—	84.25
Bukowiny	83.75	84.—
Siedmiogrodu	83.75	84.—
innych krajów koronnych . . .	91.—	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	82.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	986.—	987.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr . .	243.—	243.10
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	619.—	620.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1716.—	1717.—
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr. . .	265.70	265.80
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty .	90.10	90.20
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	189.50	189.90
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105. 5
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	128.—	129.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	67.70	67.80
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	533.—	535.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	—.—	325.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	99.30	99.50
	10 „ „ 5% „ 100 „	96.–	96.25
	przeznaczone do losowania po 100 zł. . .	89.50	89.90
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.50	100.—
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	85.—	85.10

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	101.75	101.80
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	108.15	108.40
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.90	82.40
Salma 40 „ „	44.60	44.85
Palfiego 40 „ „	44.10	44.35
Clarego 40 „ „	37.80	38.—
St. Genois 40 „ „	38.85	39.10
Windischgrätza 20 „ „	26.75	27.10
Waldsteina 20 „ „	26.75	27.10
Keglevicha 10 „ „	15.75	16.—

Na 3 miesiące.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	87.50	87.60
Frankfurt n. M., za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty	87.50	87.60
Hamburg za 100 marko banko $2^{3}/_{4}$% .	77.50	77.40
Londyn za 100 funtów szterl. 3% . .	103.—	103. 5
Paryż, za 100 franków 3%	41.—	41.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	4 zł.—90 cen.	4 zł.—91 cen.
Korona	14 „ —20 „	14 „ —24 „
Napoleondor	8 „ —27 „	8 „ —28 „
Rosyjski imperyał . .	8 „ —43 „	8 „ —45 „

KRONIKA.

(Pożar.) W Turzem, w obwodzie samborskim, spaliła się w nocy z 6. na 7. września r. b. gorzelnia dworska, ale nie wiadomo, z jakiej przyczyny.

— (Fałszerze starożytności.) W Paryżu skazano kilku handlarzy zabytkami starożytnemi na zwrot ceny kupna i kary pieniężne, gdyż nowe, podrabiane przedmioty, rzeźby, emalie i tp. przedawali jako zabytki starożytności, mianowicie z czasów średniowiecznych, i łudzili niemi kupujących.

— (Pokłady szafiru.) Pod Korniłową, wioską w Rosyi (w okręgu górniczym Werchotureji) znalazł pewien włościanin przypadkiem kamień sinej barwy, który dostawszy się następnie w ręce należyte, dał powód do dalszych poszukiwań w tamtej okolicy, i naprowadził na pokład szafirów.

— (Posągi bożków bramińskich.) Konzul belgijski w Soerabaya na wyspie Jawa, przesłał królowi Belgii pakę z jedenastoma posążkami bożków bramińskich, które znaleziono w jego rezydencyi Malang na Jawie. Mają to być zabytki dalekiej bardzo starożytności, wyrzeźbione przez krajowców z kamienia manlandzkiego z wielką pilnością a nawet i sztuką.

— „Gazeta wiedeńska" podaje następujący wykaz dochodów c. k. uprzywilejowanej galic. kolei żelaznej Karola Ludwika. Przestrzeń zarządu 17 mil.

Miesiąc	Transport osób			Transport ładunków			Razem	
	Liczba pasażerów	Moneta konwenc.		Cetnary	Moneta konwencyjna		Moneta konwencyjna	
		złr.	k.		złr.	k.	złr.	k.
Październik 1858 . . .	24.364	41.712	48	290 579	71.075	10	102 787	58
do tego od sierpnia i września 1858	37.517	50.801	25	587.565	130.772	39	181.574	4
Suma . .	61.881	82 514	13	875.144	201 847	49	284.362	2

Z tego przypada 5851 złr. 20 kr. za transporta c. k. wojska

(Oprócz tego przeprawiono tą koleją 8604 cetnarów efektów rządowych bez policzenia należytości ładunku).

Przychody za czas od 1go stycznia do 31go lipca b. r., które podczas zarządu eraryalnego wpłynęły na korzyść kolei żalaznej Karola Ludwika, będą w swym czasie ogłoszone.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*